

STICHTING DIER&RECHT

Euthanasie van lichte kalveren

Rapport met achtergrondinformatie

Dier&Recht

3-3-2016

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Handel in nuchtere kalveren	3
Marksituatie	3
Import.....	4
Export	4
Kalvertransport.....	4
Verdeeldheid belanghebbenden.....	5
Intrinsieke waarde kalveren	5

Inleiding

Kalfjes die gezond zijn, maar voor hun leeftijd licht van gewicht, worden doodgespoten bij gebrek aan kopers. Hoewel er al langer een debat¹ wordt gevoerd over het euthanaseren van lichte doch gezonde kalveren lijkt het probleem, afgaande op de berichtgeving in de media, de afgelopen maanden te zijn toegenomen. Op 5 februari j.l. werd melding gemaakt² van stapels van tientallen dode kalveren op diverse verzamelplaatsen voor kalveren. Daarnaast laten de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) en de Vakgroep Gezondheidszorg Herkauwer weten^{3,4} steeds vaker benaderd te worden door dierenartsen die met vragen zitten over het euthanaseren van gezonde kalveren.

¹ <https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10851917/Het-euthanaseren-van-gezonde-kalveren-is-onbespreekbaar>

² <http://www.melkvee.nl/nieuws/8388/-honderden--te-lichte-kalveren-doodgespoten>

³ <https://www.knmvd.nl/groepen/VGH/item/10857638/Euthanasie-van-lichte-kalveren>

⁴ <https://www.kwaliteitdiergeneeskunde.nl/groepen/VGH/item/10868291/De-VGH-is-tegen-het-euthanaseren-van-gezonde-kalveren>

Handel in nuchtere kalveren

Kalfjes die geboren worden op een melkveebedrijf, maar overbodig zijn of ongeschikt zijn voor melkproductie (zoals stierkalveren), zijn voor de melkveehouder een restproduct. Deze kalfjes gaan bij een leeftijd van minimaal 14 en maximaal 35 dagen oud naar de vleeskalverhouderij. Deze jonge kalfjes drinken in die periode alleen melk en krijgen nog geen vast voedsel (zogenoemde nuchtere kalfjes). In de vleeskalverhouderij worden ze vetgemest om uiteindelijk te worden geslacht. Het gaat in Nederland om bijna 1,5 miljoen kalfjes die worden gemest en geslacht.

Kalvermesters hebben een voorkeur voor stevige kalveren. Deze zijn makkelijker vet te mesten en zijn wat minder gevoelig voor ziektes. De kalvermesters streven naar zo uniform mogelijke karkassen. Lichte kalfjes halen hun achterstand niet meer in. Lichte kalfjes laten zij dus liever staan, ook door het grote aanbod importkalveren.

De handel in deze nuchtere kalfjes (nuka's) vindt deels plaats op veeverzamelplaatsen. Op de verzamelplaats voor kalveren staat een weegschaal. Elk kalfje wordt gewogen. Is het kalfje te licht dan weigert de handelaar het kalfje af te nemen. Aan het einde van de dag spuit een dierenarts de overgebleven kalfjes dood. Ook zijn er sterke vermoedens dat kalfjes al op de boerderij worden gedood en worden afgemeld onder natuurlijke dood⁵. Het heeft immers vaak geen zin om kosten te maken voor vervoer als ze toch waardeloos blijken te zijn.

Het is niet precies duidelijk hoeveel gezonde kalfjes worden geëuthanaseerd, omdat dit in veel gevallen niet in het registratiesysteem van de sector wordt genoteerd.

Marksituatie

Er is een overschot aan nuka's op de Nederlandse markt. Dat heeft een aantal oorzaken. Handelaren laten weten dat ze nog niet eerder zo'n groot aanbod van nuka's hebben meegemaakt in hun carrière⁶. Jaarlijks ligt het aantal slachtingen van kalveren in januari op een lager niveau. Hoewel het overschot dus te maken kan hebben met de periode in het seizoen, zijn er ook andere oorzaken. Een van de oorzaken is de expansie van de melkveehouderij door het loslaten van het melkquotum en de aankondiging van fosfaatrechten. Om in te spelen op het loslaten van het melkquotum zijn boeren meer kalveren gaan aanhouden om meer melk te kunnen produceren, maar toen er te veel melk op de markt kwam en de boeren onzeker werden van de aankondiging van fosfaatrechten wilden ze weer van hun kalveren af. Tegelijkertijd stagneert de markt voor kalfsvlees. Fije Visser van LTO vleeskalverhouderij stelt⁷ dat de afzetmarkt van kalfsvlees overvol is.

⁵ <http://www.boerderij.nl/social/1600/wat-te-doen-met-te-lichte-nukas>

⁶ <http://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Achtergrond/2016/1/Expanderende-melkveehouderij-zet-vleeskalverketen-voor-blok-2752835W/>

⁷ <http://www.melkvee.nl/nieuws/8388/-honderden--te-lichte-kalveren--doodgespoten>

Import

Nederland importeert ook nuka's uit het buitenland. In 2015 ging het om ongeveer 820.000 kalfjes. De meeste komen uit omliggende landen⁸, maar meer dan 100.000 komen uit Oost-Europa, vooral de Baltische staten. Deze kalveren zijn soms meer dan een dag onderweg, vaak zonder voedsel of water. Het dierenleed dat gepaard gaat met deze lange afstandstransporten is op zichzelf al een reden hiermee te stoppen⁹.

Export

In Nederland wordt veel meer kalfsvlees geproduceerd dan dat er geconsumeerd wordt. Het merendeel van het in Nederland geproduceerde kalfsvlees wordt geëxporteerd naar met name Italië, Duitsland en Frankrijk. In Nederland wordt geen blank kalfsvlees geconsumeerd, maar in het buitenland is daar nog wel vraag naar. Meer dan de helft van de vleeskalveren wordt daarom gehouden om blank kalfsvlees te produceren. De productie van blank kalfsvlees gaat gepaard met extra misstanden. Om de kleur van het vlees blank te houden wordt het ijzergehalte in het voer laag gehouden. Het gevolg is opzettelijk gecreëerde bloedarmoede bij het kalfje.

Kalvertransport

De import en export van kalveren gaat regelmatig gepaard met transporten over lange afstand. Aan de transporten zijn veel risico's verbonden, zo blijkt uit onderzoek van Eyes on Animals en de Dierenbescherming:

1. De kalveren gaan op jonge leeftijd op transport
2. Door het mixen van kalveren worden ziektekiemen gemixt
3. De transporten geven stress en belasten het immuunsysteem
4. Veetransporten kunnen besmettelijke ziekten verspreiden
5. Transport is een oorzaak van hoog antibioticagebruik in de kalversector

⁸ <http://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Achtergrond/2015/12/Import-nukas-daalt-en-meeste-komen-uit-buurlanden-2731974W/>

⁹ <https://www.dierenbescherming.nl/userfiles/20151207%20Nota%20Kalvertransport%20hou%20het%20kort.pdf>

Verdeeldheid belanghebbenden

Er vindt al jaren een discussie plaats over wat er moet gebeuren met lichte kalveren als alternatief voor het euthanaseren van de kalfjes. Maar de sector is door tegenstrijdige belangen tot op heden nog niet met een oplossing gekomen¹⁰. Melkveehouders willen de lichte kalfjes niet een paar dagen extra op de boerderij houden vanwege de extra kosten en kalvermesters willen de lichte kalfjes niet afnemen. Vanuit de markt lijkt geen oplossing mogelijk.

Intrinsieke waarde kalveren

Kalfjes zijn intelligente dieren met een rijk gevoelsleven en unieke persoonlijkheden. In Nederland wordt de intrinsieke waarde van kalveren erkend¹¹, hetgeen betekent dat de dieren eigen belangen hebben, los van de belangen van de mens. Met dat eigen belang wordt in het geheel geen rekening gehouden. Ook de KNMvD en de Vakgroep Gezondheidszorg Herkauwer zijn van mening dat gezonde kalveren niet geëuthanaseerd mogen worden¹²¹³¹⁴. Zelfs oud-staatssecretaris Bleker van Vee&Logistiek¹⁵, Van Dekken, oud-staatssecretaris Dijkema van PvdA, Geurts van CDA, Van Gerven van SP¹⁶, Thieme van PvdD¹⁷, Kingma van Veemarkt Leeuwarden, Swinkels van VanDrie Groep en Romijn van LTO Melveehouderij¹⁸ vinden het doodspuiten van gezonde kalveren onaanvaardbaar. Maar maatregelen blijven tot nu toe uit.

¹⁰ <http://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Achtergrond/2016/2/Bleker-kalverprobleem-is-snel-op-te-lossen-2760186W/>

¹¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0030250/2015-02-01>

¹² <https://www.kwaliteitdiergeneeskunde.nl/groepen/VGH/item/10868291/De-VGH-is-tegen-het-euthanaseren-van-gezonde-kalveren>

¹³ <https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10851917/Het-euthanaseren-van-gezonde-kalveren-is-onbespreekbaar>

¹⁴ <https://www.knmvd.nl/groepen/VGH/item/10857638/Euthanasie-van-lichte-kalveren>

¹⁵ <http://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Achtergrond/2016/2/Bleker-kalverprobleem-is-snel-op-te-lossen-2760186W/>

¹⁶ <http://www.melkvee.nl/nieuws/8388/-honderden--te-lichte-kalveren-doodgespoten>

¹⁷ <https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/vragen-over-het-doden-van-honderden-gezonde-kalveren#>

¹⁸ <http://www.melkvee.nl/nieuws/5914/gewichtseis-nuka-s-van-de-baan>